

ŞİRKETLERİN TARAF EHLİYETİ

Yrd. Doç. Dr. Serdar KALE**

ÖZET

Taraf ehliyeti yargılamanın süjesi olma ehliyetidir ve hemen hemen tüm hukuk sistemlerinde olduğu gibi hukukumuzda da taraf ehliyeti, maddi hukuka atf yapılarak belirlenmiştir. HMK m. 50 gereğince medeni haklardan yararlanma ehliyetine sahip olan, davada taraf ehliyetine de sahiptir. Bilindiği gibi gerçek ve tüzel kişilerin medeni haklardan yararlanma ehliyeti bulunmaktadır. Makale konusu kapsamında tüzel kişiliği bulunan şirketlerin taraf ehliyeti 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde incelenmiştir. Bu konuyla ilgili olarak 6102 sayılı Kanunla getirilen en önemli değişiklik, mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'ndan farklı olarak, "ultra vires" adı verilen şirketlerin hak ehliyetinin işletme konusu ile sınırlı olduğuna ilişkin ilkenin kaldırılmış olmasıdır. Her ne kadar söz konusu ilke, 6102 sayılı Kanunla kaldırılmış ise de ilgili ilkenin etkileri mevcut Kanunun şirketlerin temsiline ilişkin maddelerinde hala etkisini göstermektedir.

Anahtar Sözcükler: Ultra vires, taraf ehliyeti, hak ehliyeti, şirketler, temsil yetkisi.

ABSTRACT

Jurisdictional party capacity is the capacity of being subject of the jurisdiction and under Turkish law, it is stipulated by a referral to material law like almost in every other legal system. The Code of Civil Procedure (CCP) art. 50 sets forth that having the capacity to acquire rights, one shall also the jurisdictional capacity. As is known, the legal and the real persons have the capacity to acquire rights. In this article, the jurisdictional party capacity of the companies is analyzed in compliance with the Turkish Commercial Code (TCC) No. 6102. In this respect, when compared to the TCC NO. 6762, the most important change brought by the TCC No. 6102 is the abolition "ultra vires" principle which restricts the capacity of the companies with the field of activity of the companies. Despite the abolition of ultra vires principle, the reflections of the principle can still be observed in the articles stipulation the representation of the companies.

Keywords: Ultra vires, jurisdictional party capacity, capacity, companies, representation authority.

^H Hakem denetiminden geçmiştir.

** Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

I. TARAF EHLİYETİ KAVRAMI

HMK m. 50 gereğince, “*medenî haklardan yararlanma ehliyetine sahip olan, davada taraf ehliyetine de sahiptir*”. Görüldüğü gibi HMK, taraf ehliyetini maddi hukuka atf yaparak belirlemiştir. Başka bir ifade ile taraf ehliyetinin hak ehliyeti ile doğrudan bir bağlantısı bulunmakta, hak ehliyetine sahip olanların taraf ehliyetine de sahip olabilecekleri HMK m. 50 gereğince açıkça ortaya konulmaktadır. Bununla birlikte, hak ehliyeti bulunmayan fakat taraf ehliyetine sahip olan birliklikler de bulunmaktadır¹.

Hak ehliyeti, gerçek kişilerin tam ve sağ doğumla, tüzel kişilerin ise kanuna uygun olarak kurulmalarıyla kazandıkları bir durumdur.

Taraf ehliyeti, usul ilişkisinin süjesi olma ehliyetidir². Yargılamanın aktif ve pasif tarafı olabilecek niteliklere sahip kimselerin taraf ehliyeti bulunmaktadır.

Hukuk düzeninin hak ehliyeti tanıdığı, teşkilatlanmış bir topluluk olan tüzel kişiliği, alelade mal ve kişi topluluklarından ayıran temel özellik, tüzel kişilik kazanmış topluluğun belli bir amaca hizmet edecek olmasıdır. Tüzel kişilerin bu temel özelliği yanında teşkilatlanması, kendisini oluşturan unsurlardan bağımsız bir yapıya kavuşması gerekir³. Önemle belirtmek gerekir ki, tüzel kişilik türleri kanunda sınırlı sayıda gösterilmiştir. Kanunda sayılan türler dışında bir şahıs veya mal birlikliğine tüzel kişilik tanıyabilmek mümkün olmayacaktır.

6102 sayılı TTK m. 232 de kolektif ve komandit şirketlerin, 335. ve 575. maddelerde ise sermaye şirketlerinin kuruluşu ve dolayısıyla taraf ehliyeti kazanmaları için tescilin, gerekli ve yeterli olduğu hükme bağlanmıştır. Yine aynı Kanunun 333. maddesinde de, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca yayınlanacak tebliğe faaliyet alanları belirlenen anonim şirketler dışında kalan anonim şirketlerin kuruluşunun ve esas sözleşme değişikliklerinin herhangi bir makamın iznine bağlı olmadığı belirtilmiştir. Tüzel kişilik kazanılması başlıklı 355. maddede de şirketin ticaret siciline tescil ile tüzel kişilik kazanacağı açıklanmıştır.

6762 sayılı TTK uygulamasında, sermaye şirketlerin kuruluşunda izin sisteminin mi yoksa tescil sisteminin mi geçerli olduğu konusunda ortaya çıkan tartışmalar, 1995 yılında 559 sayılı KHK ile ve 2003 yılında 4884 sayılı Kanun ile 6762 sayılı TTK’da yapılan değişiklikler ile ortadan kalmış ve sermaye şirketleri açısından da tescil sisteminin geçerli olduğu açıklığa kavuşturulmuştur.

6102 sayılı TTK gereğince şirketlerin kurulabilmesi ve esas sözleşmelerinin değiştirilmesi için yazılı sözleşme hazırlanması, sözleşmedeki imzaların noterce onaylanması, ticaret siciline tescil ve ilan aşamalarının geçmesi gerekmektedir (TTK m. 212, 215, 305, 333, 339, 354, 575 ve 586). 6102 sayılı TTK m. 32 gereğince şirket esas sözleşmesinin, emredici hükümlere aykırılık içerip içermediği ve bulunması kanunca zorunlu kılınan hususların varlığı Sicil Müdürü tarafından incelenecektir. Bu kapsam dışında kalan hususların Sicil Müdürü tarafından incelenmesi mümkün değildir ve kanunda aranan şartlar tamam olmuşsa, şirket sicile tescil edilecektir.

Görüldüğü gibi gerek kuruluş aşamasında gerekse de sonradan esas sözleşmesinin değiştirilmesinde, herhangi bir makamın izni gerekli değildir. Şirketin faaliyet alanı kuruluş sözleşmesinde serbestçe belirlenebileceği gibi, sonradan da esas sözleşmede yapılacak değişiklik ile şirketin faaliyet alanı serbestçe değiştirilebilecektir.

II. ULTRA-VİRES KAVRAMI

Tüzel kişiliğin kazanılması ile birlikte hukuk düzeni tarafından farazi kişilik verilen şirketlerin hak ehliyetlerinin kapsamının ne olacağı sorununa çözüm aramak gerekir. Başka bir ifade ile şirketlerin hak ehliyetlerinin sınırı bulunup bulunmadığı sorunu bu noktada önem taşımaktadır. Şirketlerin hak ehliyetlerinin sınırları konusunda ilk

¹ Hak ehliyeti bulunmayan birlikliklerin taraf ehliyeti hakkındaki ayrıntılı bilgi için bkz. Kale, s. 195 vd.

² Alangoya/Yıldırım/Deren-Yıldırım, s. 125; Rosenberg/Schwab/Gottwald, s. 252.

³ Akınal, s. 10-12; Özsunay, s. 3-4.

akla gelen İngiliz hukuku kökenli ultra vires teorisi. Tüzel kişilerin sözleşmelerinde veya tüzüklerinde belirlenen konular dışında hak ehliyetinin bulunmayacağı kuralına ultra vires adı verilmektedir.

Teorinin ortaya çıkış yeri olan İngiliz hukukunda ultra vires kavramı ilk kez özerk kuruluşların ve demiryolu şirketlerinin yetki aşmaları sebebiyle yargı organlarının önüne gelmiştir⁴. Bu konudaki 1875 yılında verilen ilk kararlar, şirketlerin ehliyeti hakkında ultra vires kavramına atıf yapılmış ve bu karardan sonra ultra vires teorisinin uygulama alanı genişlemiş, giderek şirketler hukukunun dar kalıplarını aşarak devlet gücünün ve mahalli otoritelerin yetki aşmalarını ifade etmek için kullanılmıştır⁵.

Ultra vires teorisi uyarınca şirket esas sözleşmesinde belirtilen konular dışındaki işlemler, şirketin hak ehliyetinin dışında kalarak yok hükmünde sayılmaktadır⁶. Söz konusu işlemlere icazet verilmesi mümkün olmadığı gibi, sonradan esas sözleşmenin bu işlemleri içerecek şekilde genişletilmesi durumunda dahi, anılan işlemler geçerlilik kazanmamaktadır⁷.

Tüzel kişilerin tamamı bir amacı gerçekleştirmek için kurullar ve bu amaç tüzel kişiliğin esaslı bir unsurudur. Tüzel kişilerin sahip oldukları amaç, bazı hukuk sistemleri açısından onların hak ehliyetlerinin sınırını da çizmektedir.

Ultra vires teorisinin ortaya çıkış sebebi şirket malvarlığının yalnızca esas sözleşmede belirtilen konu ve amaca tahsis edilme düşüncesidir. Bu teorinin olumlu ve olumsuz yanları şu şekilde ortaya konulabilir⁸: Şirket malvarlığının sözleşmede belirtilen konu ve amaca tahsis edilmesiyle pay sahipleri korunmuş olacaktır. Bununla birlikte şirkette pay sahibi olacak kişiler de, şirketin sözleşmede gösterilen konularda faaliyette bulunacağı güvencesinden hareket etmektedirler. Ayrıca, ticaret hayatının önemli aktörlerinden olan şirketlerin faaliyetlerinin sözleşmede gösterilen konularla sınırlandırılması, şirketin denetimini kolaylaştırarak ekonomik hayatın güvence altına alınmasını sağlayacaktır. Bu teoriye getirilen en önemli eleştiri, şirketle hukuki ilişkiye giren alacaklıların haklarının ihlal edilme tehlikesinin bulunmasıdır. Şirketin sözleşmede gösterilen alan dışında faaliyette bulunarak borç altına girmesi ve daha sonra ultra vires teorisine dayanarak bu borcun ehliyetsizlik sebebine dayanarak ifa edilemeyeceğinin bildirilmesi, şirketle hukuki ilişkiye giren alacaklıların haklarını olumsuz yönde etkileyecektir. Ultra vires teorisinin kalkması, şirketler ile işlem yapan üçüncü kişilerin, şirketin işletme konusunu araştırma yükümlülüğünü kaldırıp, şirketle gerçekleştireceği işlemin bu kapsamda olup olmadığını değerlendirme zorunluluğuna son verecektir. Bu şekilde üçüncü kişiler, daha güvenli bir şekilde şirketle hukuk ilişki içine girebilecektir. Bu teori bir açıdan paydaşların aleyhine olabilecek sonuçları da ortaya çıkartabilir. Şirketin, sözleşme dışındaki alanlarda faaliyette bulunmaması karını azaltıcı bir durumdur.

Ultra vires teorisi İsviçre hukukunda etkili olmadığı için şirketlerle ilişkiye girecek olan üçüncü kişiler, hukuki ilişki kapsamında şirketin yetkisinin bulunup bulunmadığı konusunda esas sözleşmeyi incelemek zorunda kalmayacaktır⁹. İsviçre hukukunda tüzel kişilerin ehliyeti konusunda nispi bir anlayış tarzı benimsenmiş, bu anlayış çerçevesinde tüzel kişiler gerçek kişilerin sahip olabilecekleri haklara, bünyeleri elverdiği ölçüde sahip olabileceklerdir (İMK m.53).

⁴ Mumcu, s. 57.

⁵ Mumcu, s.57.

⁶ Poroy (Tekinalp/Çamoğlu), s. 83, Pulaşlı, s. 53; Yıldız, s. 186.

⁷ Yıldız, s. 186.

⁸ Aygül, s.217-218.

⁹ Hall, s.3; Hafliçer, s.95.

Alman hukukunda ultra vires teorisi genel olarak reddedilmiş, sadece kamu tüzel kişileri açısından ultra vires teorisinin geçerli olacağı kabul edilmiştir¹⁰.

Ultra vires ilkesine kaynaklık teşkil eden İngiliz hukukunda ise, 1989 tarihinde yapılan bir değişiklik ile şirketlerin esas sözleşmede belirtilmeyen alanlarda yaptıkları işlemlerin üçüncü kişilere karşı geçersiz olacağı ilkesi kaldırılmıştır. İngiliz hukukunda ultra vires kaldırılmasına rağmen, şirket yöneticilerinin, şirket sözleşmesi dışında yaptıkları işlemlerden dolayı şirkete verdikleri zararlardan ötürü sorumlulukları devam etmiştir¹¹.

Hukumumuzda ise 6762 sayılı Ticaret Kanunu'nun 137. maddesinden ve 5235 sayılı Dernekler Kanunu'nun 30. maddesinin a bendinden ultra viresin geçerli bir teori olduğu sonucu çıkarılabilir. TTK m. 137 gereğince, ticari şirketler, şirket sözleşmesinde yazılı, işletme konusunun çerçevesi içinde kalmak kaydıyla hak sahibi olabilecek, borç altına girebilecektir. Dernekler Kanunu'nun 30. maddesinin a bendi gereğince de, dernekler, tüzüklerinde gösterilen amaç ve bu amacı gerçekleştirmek sürdürüleceği belirtilen çalışma konuları ve biçimleri dışında, herhangi bir faaliyette bulunamazlar.

Türk Medeni Kanunu'un 48. maddesi gereğince de tüzel kişiler, insana özgü niteliklere bağlı olanlar dışında kalan haklara ve borçlara sahip olabileceklerdir.

III. 6102 Sayılı Kanun Çerçevesinde Şirketlerin Taraf Ehliyeti ve Temsili

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 125. maddesi, 6762 sayılı Kanunun 137. maddesine karşılık gelmektedir. 125. madde, "Ticaret Şirketleri" başlıklı ikinci kitabının "Genel Hükümler" bölümünde yer almakta ve tüm ticaret şirketi için geçerlilik arz etmektedir. TTK m. 125/II hükmünde, "*Ticaret şirketleri, Türk Medeni Kanununun 48inci maddesi çerçevesinde bütün haklardan yararlanabilir ve borçları üstlenebilirler. Bu husustaki kanunî istisnalar saklıdır.*" ifadelerine yer verilmiştir.

Genel nitelik taşıyan m. 125/II hükmünden, şirketler hukuku açısından ultra vires ilkesinin kaldırıldığı ve şahıs ve sermaye şirketlerinin gerçek kişilere özgü haklar haricinde bütün hakları edinebilecekleri ve borçları yüklenebilecekleri ilk planda söylenebilir. Madde metninden açıkça anlaşıldığı üzere şirketlerin hak ehliyetine getirilen tek sınırlama gerçek kişilere hasredilen hak ve borçlardır. Nitekim bu durum madde gerekçesinde şu şekilde kaleme alınmıştır: "...*üçüncü kişilerin korunması, işlem ve pazar güvenliğinin sağlanması amacıyla ultra vires kaldırılmış olmaktadır.*" Şirketlerin işletme konusu hernekadar hak ehliyetleri ve taraf ehliyetleri bakımından artık önem taşımayacak gibi görünse de şirketlerin temsili ve ticaret unvanları açısından işletme konusu yine de bir anlam ifade edecektir.

125. maddede, şirketlerin TMK m. 48 kapsamında bütün haklardan yararlanabilecekleri ve borç altına girebilecekleri belirtildikten sonra son cümlede bu konudaki kanuni istisnaların saklı olduğu hükme bağlanmıştır. Buradaki istisna tasfiye halindeki şirketler içindir. Bilindiği gibi tasfiye halindeki şirketler tasfiye amacıyla sınırlı olarak faaliyetlerini yürütürler.

6102 sayılı Kanunun 125. maddesi ile Avrupa Birliğinin 1968 tarih ve 68/151 sayılı Birinci Yönergenin 9. maddesi ve Birinci Yönergenin yerine çıkarılan 2009/101 sayılı Yönergenin 10. maddesi uyumlu hale getirilmiştir. İlgili yönergelerde, işletme konusu dışında kalan işlemlerden de şirketin sorumlu olacağı belirtilmiş ve üye ülkelerin tercihleri doğrultusunda işlemin işletme konusu dışında kaldığını üçüncü kişinin

¹⁰ K. Schmidt, s.214; Lehmann, AcP 207 (2007), s. 237.

¹¹ Aygül, s.218-219; Yıldız, s. 196-202.

bildiği veya halin icabından bilebilecek durumda olduğunu ispatlaması kaydıyla şirketin bu işlemle bağlı olmayacağı, ancak sırf şirket sözleşmesinin ilanının da bu ispat için yeterli bulunmayacağı hükmüne bağlanmıştır.

Bu noktada 6102 sayılı TTK'nın şirketlerin temsiline ilişkin hükümleri incelemek, Yönergenin yukarıda bahsedilen hükümlerinin ne oranda TTK'ya etki ettiğini tespit etmek gerekir. Anonim şirketlerde temsil yetkisinin kapsamı ve sınırları, 6102 sayılı TTK m. 371'de düzenlenmiştir. 371. maddenin 2. fıkrasına göre, "*Temsile yetkili olanların, üçüncü kişilerle, işletme konusu dışında yaptığı işlemler de şirketi bağlar; meğerki, üçüncü kişinin, işlemin işletme konusu dışında bulunduğunu bildiği veya durumun gereğinden, bilebilecek durumda bulunduğu ispat edilsin. Şirket esas sözleşmesinin ilân edilmiş olması, bu hususun ispatı açısından, tek başına yeterli delil değildir.*" Bu hüküm, 6102 sayılı TTK m. 629'un atfıyla limited şirketler için de uygulanacaktır.

Görüldüğü gibi üçüncü kişinin, işlemin işletme konusu dışında bulunduğunu bildiği veya durumun gereğinden bilebilecek durumda bulunduğu ispat edildiği takdirde işlem şirketi bağlamayacaktır.

6102 sayılı Kanununun 371. maddesinin 2. fıkrasındaki "*...durumun gereğinden, bilebilecek durumda bulunduğu...*" ibaresi TMK m. 3'e benzer biçimde kaleme alınmıştır¹². Oysa Yönerge'nin ilgili bölümünde "*... halin icabından bilinmemesinin mümkün olmayacağını...*" ispat edilmesi ifadesi bulunmaktadır. Doktrinde, Yönerge'deki bu ibarelerin TMK m. 3'deki "bilmesi gerekme" yi içermediği, müspet vukufa daha yakın olduğu belirtilmektedir¹³. Sonuç olarak 371. maddenin 2. fıkrası, müspet vukuftan daha geniş bir perspektif öngördüğü için üçüncü kişilerin korunması amacı taşıyan Yönerge'nin ilgili düzenlemesine uygun olmadığı doktrinde belirtilmektedir¹⁴.

TTK m.43 f.1 gereğince, şirketi ferdileştiren ve şirketi diğer ticari sujelerden ayıran ticaret unvanında, işletme konusunun gösterilmesi zorunludur. Esas sözleşmenin ticaret sicilinde tescil ve ilan edilecek olması ve kanunda açıkça sayılan hallerde ilan edilen hususların sicilin müspet etkisini (TTK m. 36) ortaya çıkarmasına rağmen, işletme konusu bu müspet etki kapsamındaki hususlar arasında sayılmamıştır. Bununla birlikte tescil ve ilan edilen ticaret unvanları sicilin müspet etkisi kapsamındadır (TTK m. 354 f.1). Anonim şirket, limited şirket ve kooperatif unvanlarında işletme konusunun gösterilmesi zorunluluğu karşısında (TTK m. 43 f.1) şirketle hukuki işlem gerçekleştiren üçüncü kişilerin hukuki işlemin işletme konusu dışında kaldığını bilmedikleri söylenemeyecektir. Başka bir ifade ile üçüncü kişinin iyiniyeti ortadan kalkabilecek ve bu şekilde de işlemin işletme konusu dışında olup şirketi bağlamadığı üçüncü kişiye karşı ileri sürülebilecektir¹⁵. Fakat yukarıda da açıklandığı üzere, şirketin taraf ve hak ehliyetini şirketin işletme konusu ile sınırlandıran düzenlemelerin 6102 sayılı Kanunla kaldırılmasından sonra, ticaret unvanlarında şirket konusunun gösterilmesinin bir anlamı kalmayacaktır¹⁶.

Yukarıda anlatılanlar çerçevesinde ortaya çıkan sonuç 6102 sayılı Kanunda, anonim şirketle hukuki işlem gerçekleştiren üçüncü kişilerin, anonim şirkete nazaran daha fazla korunduğudur. Başka bir ifade ile şirket temsilcisi tarafından işletme konusu dışında yapılan işlemler şirketi bağlayacaktır. İşletme konusu dışındaki işlemi gerçekleştirerek şirketi sorumluluk altına sokan temsilcinin de bu kez şirkete karşı sorumluluğu bulunup bulunamayacağının tartışılması gerekecektir. İşletme konusu dışındaki

¹² Kendigelen, s. 224-225; Kırca, s. 77; Yıldız, s. 125.

¹³ Kendigelen, s. 225.

¹⁴ Kendigelen, s. 225.

¹⁵ Yongalık, s. 86-87; Yıldız, s. 126-127.

¹⁶ Yongalık, s. 87.

işlemlerin işlem güvenliği sebebiyle anonim ve limited şirketleri kural olarak bağlamakla birlikte (TTK m. 371 f.2), şartlarının gerçekleşmesi halinde şirket bu yüzden uğradığı zarar nedeniyle temsilciye rücu imkanına sahip olabilecektir. Buradaki rücu ilişkisi şirketin temsilcisiyle olan iç ilişkisi olup şirketle hukuki ilişki içerisinde bulunan üçüncü kişileri ilgilendirmemektedir¹⁷.

Limited şirketlere ilişkin 587. maddenin 1. fıkrasında şirket esas sözleşmesinin tamamının ticaret siciline tescil ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan olunacağı hükmüne bağlanmıştır. Yine aynı maddede, tescil ve ilan olunan esas sözleşmeye 36. maddenin 1. fıkrasının uygulanacağı hususlar belirtilmiş ve bunlar arasında c bendinde işletme konusuna da yer verilmiştir. Bu hüküm gereğince işletme konusu tescil edilip Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilan edilmekle, ticaret sicili müspet etkisini gösterecektir. Hernekadar 587. maddede limited şirketlerde işletme konusunun ilanının müspet etki bakımından anonim şirketlerden farklı olduğu sonucu ortaya çıkmakta ise de yine limited şirketlere ilişkin 629. maddede, limited şirket müdürlerinin temsil yetkilerinin kapsamına, yetkinin sınırlandırılmasına vb konulara anonim şirketlere ilişkin benzeri hükümlerin kıyasen uygulanacağı kaleme alınmıştır. Doktrinde, 587. maddenin 1. fıkrasının c bendine sehven yer verildiği ve bu hükmüne rağmen, 629. maddenin 1. fıkrasının yaptığı atıf nedeniyle, 371. maddenin 2. fıkrasının limited şirketlere de uygulanmasını gerektirdiği belirtilmektedir¹⁸.

6102 sayılı TTK' da kolektif şirketlerde temsili düzenleyen 233. maddesinde şirketi temsile yetkili olan kimsenin şirketin işletme konusuna giren her türlü işi ve hukuki işlemleri şirket adına yaparak ve şirketin unvanını kullanma yetkisine sahip olduğunu hükme bağlamıştır. Bu hüküm, m. 318 f. 1 gereğince komandit şirketler, m. 565 f.1 gereğince de sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler için de geçerli olacaktır¹⁹. 213. madde uyarınca da şirket kurulurken, şirket sözleşmesine “*esaslı noktaları belirtilmiş ve tanımlanmış bir şekilde şirketin işletme konusunun*” yazılması ve bunun ilanı zorunludur.

Kollektif şirketlerde temsili düzenleyen 223. maddenin 1. fıkrasında ise “*şirketi temsile yetkili olan kimse, şirketin işletme konusuna giren her türlü işi ve hukuki işlemleri şirket adına yapmak ve şirketin unvanını kullanmak yetkisine sahip*” olduğu belirtilmiştir. Maddede açıkça belirtildiği üzere temsil yetkisi, işletme konusu ile sınırlandırılmıştır. Kollektif şirket sözleşmesinin tescil ve ilanı ile işletme konusunun şirketle işlem yapacak üçüncü kişiler için de hüküm ifade etmesinden ötürü kolektif şirketle hukuki ilişkiye girecek üçüncü kişilerin şirket konusunu incelemesi gerekecektir. Kollektif şirket temsilcisinin şirketin işletme konusu dışında işlem yapması halinde yapılan işlemin 6762 sayılı Kanun zamanında olduğu gibi yoklukla malul olması söz konusu olamayacaktır. Bu halde kolektif şirket, Borçlar Kanunundaki yetkisiz temsil hükümleri uyarınca bu işleme icazet verebilecektir²⁰.

¹⁷ Kırca, s. 73.

¹⁸ Arkan, s.49; Kırca, s.72.

¹⁹ Kırca, s. 77-78; Yıldız, s.131-132.

²⁰ Yıldız, s. 122. bu görüşün aksini savunan yazarlar için Bkz. Pulaşlı, s. 354-355.

KAYNAKÇA

- AKÜNAL, Teoman** : Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler, İstanbul 1995.
- ARKAN, Sabih** : Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na İlişkin Değerlendirmeler, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı Konferansı, Bildiriler-Tartışmalar, 13-14 Mayıs 2005, Ankara, s. 41 vd.
- AYGÜL, Musa** : Milletlerarası Özel Hukukta Şirketlere Uygulanacak Hukukun Tespiti, Ankara 2007.
- ALANGOYA, Yavuz** : Medeni Usul Hukuku Esasları, İstanbul 2007.
- YILDIRIM, M, Kamil/
DEREN-YILDIRIM,**
- Nevhis HALL, G.Sauser** : Recht-und Handlungsfähigkeit der Juristischen Person, SJK Karte 578, Stand 1942.
- HÄFLIGER, Ruth** : Die Parteifähigkeit im Zivilprozess, Zürich 1987.
- KALE, Serdar** : Medeni Yargılamada Taraf Ehliyeti, İstanbul 2010.
- KENDİGELEN,
Abuzer** : Gereççeli – Karşılaştırmalı Yeni Türk Ticaret Kanunu İle Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunu, İstanbul 2011.
- KIRCA, İsmail** : 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Ticaret Şirketlerinin Ehliyet ve Birleşmesi, Bankacılar Dergisi, S.79, Aralık 2011, s. 71 vd.
- LEHMANN, Matthias** : Der Begriff der Rechtsfähigkeit, AcP 207 (2007), s.225-255.
- MUMCU, Uğur** : İngiliz Hukukunda Ultra Vires Kavramı, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Yıl 1970, Cilt 27, Sayı 1-4, s. 37 vd.
- ÖZSUNAY, Ergun** : Gerçek Kişilerin Hukuki Durumu, İstanbul 1979.
- POROY Reha/
TEKİNALP, Ünal/
ÇAMOĞLU, Ersin** : Ortaklıklar ve Kooperatif Hukuku, Güncelleştirilmiş 12. B., İstanbul 2010.
- PULAŞLI, Hasan** : 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanununa Göre Şirketler Hukuku Şerhi, C.I, Ankara 2011.
- ROSENBERG/SCHWAB/
GOTTWALD** : Zivilprozessrecht, 16. Auflage, München 2004.
- SCHMIDT, Karsten** : Gesellschaftsrecht, 4.Auflage, Köln-Berlin-Bonn-München 2002.
- YILDIZ, Burçak** : Ultra Vires İlkesinin Kaldırılmasının Ardından İşletme Konusu Unsuru ve Ticaret Şirketlerinin İşletme Konusu Dışındaki İşlemlerinin Hukukî Niteliği, Batider, Eylül 2011, C.XXVII, S.3, s. 111 vd.

YILDIZ, Şükrü:

Avrupa Topluluğunun Kamuyu Aydınlatmaya İlişkin 9 Mart 1968 Tarih ve 68/151/EEC Sayılı Bir Nolu Şirketler Hukuku Konsey Yönergesi, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C.III, S.1, Yıl:1999, Erzincan 1999, s. 276 vd. (68/151/EEC Sayılı Yönerge)

YONGALIK Aynur

: Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'na (m. 124-133) Türk Ticaret Kanunu (m. 136-145) İle Karşılaştırmalı Bakış ve Değerlendirme, Batider, Mart 2010, C.XXVI, S.1, s. 79 vd.